

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

Lausuntopyyntö 254773

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI SIEMENLAIKSI SEKÄ LAIKSI SAKON TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA ANNETUN LAIN 1 §:N MUUTTAMISESTA

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausuntomme käsillä olevista lakiesityksistä.

Lausuntonamme toteamme, että esitys siemenlaista selkeyttää ja täsmentää alan säädöksiä, tuo toimintaan joitakin parannuksia ja on tekstiasultaan selkeä.

Kannatamme lain hyväksymistä seuraavat kommenttimme huomioiden:

3§: Kasvinterveyden suojelemisesta sekä luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetut EU-asetukset ja niiden pohjalta säädetyt kansalliset lait ja asetukset voivat aiheuttaa siemenalan toiminnassa hämmennystä ja lisätä hallinnollista rasitusta toimijoille.

6§: Pidämme tärkeänä, että maatalouskasvien viljelyarvokokeet on uudessa lakiluonnoksessa määritelty selkeästi Luonnonvarakeskuksen tehtäväksi. Viljelyarvokokeet ja niiden tulokset ovat tärkeitä paitsi kasvinjalostajille, siemenkaupalle ja lajikkeita käyttäville viljelijöille, myös satoa käyttävälle teollisuudelle sekä tutkimukselle (Luke ym.), joka käyttää tuloksia laajasti muussa tutkimustoiminnassaan. Tutkimusten tuloksia käytetään laajasti mm. maataloushallinnon tekemien päätösten ja ohjeistusten taustatietona. Siksi onkin varmistettava, että kokeet tehdään esityksen mukaisesti kattavasti eri viljelyoloissa. Ottaen huomioon, että kokeita ja niiden tuloksia hyödyntää laaja käyttäjäjoukko, tulee kokeiden olla kustannuksiltaan kohtuulliset myös kokeet käytännössä tilaaville kasvinjalostajille ja heidän edustajilleen. Viljelyarvokokeiden perus- ja kehittämiskustannuksia tulisi rahoittaa myös budjettivaroin.

9§: Lajikkeen poistaminen kasvilajikeluettelosta lajikkeen vastuutahon pyynnöstä on oltava selkeä.

Lajikkeen vastuuhenkilö -termin tulisi kattaa yksityishenkilöiden lisäksi yritykset ja vastaavat toimijat, joiden nimissä lajikkeet käytännössä yleensä ovat.

Lajikkeen uudelleen lajikeluetteloon hakemisen edellytykset tulisi määritellä täsmällisesti. Nyt lain yksityiskohtaisissa perusteluissa (9§) on määritelty epämääräisesti "jos lajikkeella on selkeästi merkitystä geenivarojen suojelun kannalta" tai "jos lajikkeella on edelleen laajalti merkitystä viljelyssä". Kuka määrittelee ja miten edellä olevat käsitteet "selkeästi" ja "laajalti"? Lajikkeen omistaja pyytää lajikkeen poistoa lajikeluettelosta silloin kun sillä ei enää ole kaupallista merkitystä. Samoin lajikkeen omistaja huolehtii normaalisti lajikkeen säilömisestä geenipankkeihin, mikäli sillä katsotaan olevan merkitystä geenivarojen suojelun tai monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta. Viime vuosina lajikkeiden määrä kasvilajikeluettelossa on kasvanut huomattavasti ja elintarviketuotantoketjun keskuudessa on voimistunut keskustelu, jonka mukaan lajikemäärää tulisi voida vähentää poistamalla vanhoja lajikkeita lajikeluettelosta ja viljelystä. Tällä varmistettaisiin elintarviketuotannon kilpailukykyä kehittämistä. Lain muotoilu ei saisi haitata tätä kehitystä.

12§: Sertifioimattoman siemenen markkinointi on lakiesityksen mukaan sallittua suljetussa sopimustuotannossa. Esityksessä on mainittu tämän olevan sallittua tarkkelys-

perunalla, sokerijuurikkaalla ja kuminalla. Oletamme, että laissa on tyhjentävä lista lajeista eivätkä em. lajit ole vain esimerkkejä. On tarpeen tiedostaa, että vastaavanlaisesta suljettua sopimustoimintaa olisi hyvin mahdollista harjoittaa myös muilla lajeilla ja että tästä säädöksestä ei tulisi muodostua keino kiertää siementen sertifiointia. Lisäksi lakiin olisi syytä kirjata selkeästi, että kasvinjalostajanoikeuslaki ei salli siemenlain mukaista käytäntöä ilman lajikkeen omistajan lupaa.

17§: Pidämme tärkeänä, että korvauksen maksaminen kasvinjalostusyriykselle kansallisesti tärkeiden peltokasvilajien siemenhuollon turvaamiseksi Suomessa tapahtuvasta lajikkeen jalostustyöstä on tässä laissa ja tarkemmin määriteltynä Valtioneuvoston asetuksella. Tämä mahdollistaa yhteiskunnan kannalta kustannustehokkaasti ns. pienten kasvilajien Suomeen kohdistuvan lajikejalostuksen ja sen myötä monipuolisen viljelyn maan eri osissa.

5 luku (25§-34§): Niin sanotun harmaan siemenen eli laittomasti markkinoidun sertifioidun siemenen kauppa tilojen välisenä tai ammattimaisten, ilman pakkaamolupaa toimivien yrittäjien toimesta heikentää siemenlain ja kasvinjalostajanoikeuslain määräysten mukaan toimivien yritysten toimintaedellytyksiä ja rapauttaa kestävän ja jäljitettävän elintarviketuotannon perusteita.

Pidämme kannatettavina lain 5 luvussa viranomaiselle ehdotettuja nykyisiä ja uusia keinoja, kuten Ruokaviraston oikeus julkistaa yksittäisten toimijoiden virallisen valvonnan tuloksia, siementuotannon ja -kaupan valvontaan. Erityisesti tulisi varmistaa, että myös rekisteröitymättömät toimijat tulisivat tehokkaan valvonnan piiriin.

6 luku (35§-42§): Edellisessä kohdassa olevin perusteluin kannatamme hallinnollisten pakkokeinojen nykyvalikoiman laajentamista seuraamusmaksulla ja muilla esityksen mukaisilla toimilla. Ehdotamme selvitettäväksi, voisiko seuraamusmaksun (35§) määräämisaikaa pidentää nyt esitetystä kuudesta kuukaudesta rikkomuksesta. Käytännössä voi tapahtua, että rikkomus (esimerkiksi sertifioidun siemenen toimittaminen markkinoille) voi tapahtua syksyllä, mutta se havaitaan vasta keväen kylvötoiden yhteydessä.

Lakiin sakon täytäntöönpanon annetun lain 1§:n muuttamisesta meillä ei ole kommentoitavaa.

Jokioisilla 2.8.2018

Boreal Kasvinjalostus Oy

Markku Äijälä
toimitusjohtaja